

Brachycefalický syndrom u psů

Chrápání buldočků a všech ostatních psů se „zkrácenými čenicí“ není neškodné. Je to projev brachycefalického syndromu, tj. souboru anomálií, které ovlivňují pohodu a snižují délku života psů. Jaké jsou další příznaky tohoto syndromu? Jak si s ním poradit?

Co je to brachycefalický syndrom?

Jedná se o **soubor chorobných stavů způsobených anatomickými a morfologickými malformacemi** u brachycefalických plemen psů. Je známý také pod označením „obstruktivní syndrom dýchacích cest“ (BOAS – Brachycephalic Obstructive Airway Syndrome) u brachycefalických plemen, neboli anatomická obstrukce horních cest dýchacích.

Co znamená „brachycefalický“?

Etymologicky toto označení vychází ze starořeckých slov brachus (krátký) a kephale (lebka). Doslovně tedy „kdo má krátkou lebku“. Toto označení je přiřazeno všem plemenům se „zkráceným čenicí“ jako jsou boxer, francouzský buldoček, mops, buldok, bulteriér, bostonský teriér nebo shih-tzu. Termín „brachycefalický“ je v protikladu k termínu „dolichocefalický“, který označuje psy s dlouhým čenicí.

Anomálie spojené s brachycefalickým syndromem, které jsou příčinou respiračních obtíží, mohou být tyto:

- **stenotické nozdry** (tj. výrazně zúžené nosní dírky),
- **prodloužené a zahuštěné měkké patro**,
- **everze laryngeálních váčků** (postupné uzavírání hrtanu),
- **hypoplastická** (po celé délce zúžená) **průdušnice**,
- **makroglosie** (ztluštění jazyka),
- **tracheální kolaps** neboli zploštění průdušnice.

Psi patřící ke skupině brachycefalických plemen mohou vedle anomálií horních cest dýchacích vykazovat:

- stenózu pyloru neboli hypertrofii hladké cirkulární svaloviny na přechodu žaludku do dvanácterníku,
- skeletální anomálie (plochá hlava, krátká kostra, vertebrální anomálie, ...).

Je dobré vědět, že přestože brachycefalický syndrom postihuje zejména plemena se „zkráceným čenicí“, může se objevit i u plemen s delším čenicí, u nichž byly při utváření hlavy zachovány určité brachycefalické prvky, jako je výrazný čelní stop. Z predisponovaných plemen lze uvést zejména bulmastifa, bernardýna a kokršpaněla. Tento syndrom se týká i některých plemen koček (perské, himalájské).

Jaké jsou příčiny brachycefalického syndromu?

Anomálie a malformace, které stojí u vzniku brachycefalického syndromu, jsou způsobeny člověkem a jeho do krajnosti dovedeným genetickým šlechtěním za účelem získání co nejvíce

„typického“ plemene s plochými tvářemi a velkýma vystouplýma očima, tedy s rysy, které jsou v současnosti vysoce oceňované snad proto, že nevědomky připomínají dětskou tvář.

Ano, jenže toto hledání specifického typu obličeje dohnané do extrému genetickým výběrem je doprovázeno výraznými anatomickými změnami lebky. U těchto psů se vývoj kostí na spodině lebeční zastavuje příliš brzy a vznikají tak zvířata s hlavou normální šířky, ale zkrácené délky.

Problém je v tom, že měkké tkáně v hlavě nejsou redukovány úměrně ke zmenšení lebečních kostí. Musí se tak lépe či hůře vtěsnat do dostupného lebečního prostoru, kde jsou stlačené a ponechávají jen málo prostoru pro průchod vzduchu, což zvířatům způsobuje respirační poruchy. Znamená to, že tento **syndrom se týká s různým stupněm závažnosti všech brachycefalických psů.**

Projevy brachycefalického syndromu

Za normálních okolností, když pes dýchá, prochází vzduch nosními dutinami, postupuje hltanem a hrtanem k průdušnici a odtud do plic. Pokud je však jeden nebo více z těchto článků postižen malformací, je průchod vzduchu více či méně omezený a pes má problémy se správným dýcháním.

Respirační poruchy se mohou projevovat jako:

- tachypnoe (zrychlené dýchání),
- trvalá potřeba nadechnout tlamou (lapání po dechu),
- chrápání,
- hlasité nebo sípavé dýchání,
- neschopnost snášet námahu a horko,
- ztráta vědomí (synkopa).

Permanentní respirační obtíže mohou vést k náhlému nástupu **akutní dechové tísně** kvůli obstrukci horních cest dýchacích. Může k ní dojít v důsledku vzrušení, stresu, námahy či vysoké okolní teploty, nebo může být sekundární, způsobená srdečním nebo plicním postižením. V takovém případě je nutný rychlý lékařský zákrok, protože pokud se pes nedostane včas k veterináři, hrozí mu smrt udušením.

U brachycefalických psů jsou chronické dýchací potíže často **spojené s trávicími poruchami** souvisejícími s pylorickou stenózou, která způsobuje **gastroezofageální reflux**. Projevují se zvracením, zpětným vracením obsahu žaludku a bílou pěnou.

Následky brachycefalického syndromu

Pokud není prováděna léčba, která by zlepšila dýchací komfort brachycefalických psů, snižuje se tím jejich každodenní komfort.

Dalším následkem respiračních obtíží je „únava“ srdce, které musí více „pumpovat“, aby kompenzovalo deficit kyslíku v krvi. To vede ke snížení délky života zvířete.

Jaké jsou metody diagnostiky brachycefalického syndromu?

Diagnostika brachycefalického syndromu spočívá zejména v klinickém vyšetření psa. Morfologie psa v kombinaci s dýchacími a trávicími obtížemi pak vede veterináře tímto směrem.

Je však také možné využít doplňující vyšetření, jako jsou:

- rentgen pro zobrazení průdušnice a zachycení případného doprovodného poškození plic,
- fibroskopie pro potvrzení anomálií hrtanu, hltanu nebo měkkého patra,
- echokardiografie pro posouzení srdeční funkce,
- krevní testy pro měření množství rozpuštěného kyslíku (krevního plynu).

Možné způsoby léčby brachycefalického syndromu

Je možné provést:

- Opatření pro zabránění vzniku akutní respirační tísně u brachycefalických psů. Cílem těchto opatření je zamezit stresu, nadměrnému horku, vzrušení, námaze a také nadváze kontrolou strav.
- léčbu pomocí léků na bázi antacid a antiemetik, nebo bandáže žaludku pro zmírnění zažívacích příznaků brachycefalického symptomu.

Nejlepším řešením, které umožňuje napravit anomálie způsobující respirační obtíže psa, je **chirurgický zákrok**.

V současné době existují chirurgická řešení umožňující zvýšení průtoku vzduchu do horních cest dýchacích.

Podle typu anomálie, která stojí za příznaky u psa, může veterinární lékař provést:

- rhinoplastiku (rozšíření úzkých nozder),
- palatoplastiku nebo resekci měkkého patra,
- ventriculectomii (odstranění vychlípených váčků v hrtanu),
- laterizaci arytenoidní chrupavky (úpravu stavby hrtanu),
- odstranění mandlí.

Doporučuje se nechat operovat psa co nejdříve, aby nedošlo ke vzniku srdečních poruch, jejichž léčba je náročnější a operace riskantnější.

Přeloženo ze Zpravodaje C. B. F. č. 70